

Editörden

İlahiyat Akademi Dergisi ailesi olarak İslam iktisadı gibi önemli bir konu ile okuyucumuzun karşısında olmanın heyecan ve mutluluğunu yaşıyoruz. Diğer sayılarımızda olduğu gibi bu sayımızda da aktüel boyutu olan bir konu etrafında nitelikli makalelerden oluşan bir sayı çıkardık. Bu bakımdan İslam iktisadı, alanın uzmanları tarafından farklı açılardan ele alınmıştır.

Modern dönemde İslam iktisadı, yirminci yüzyılın ikinci çeyreğinden bu yana ilmi sahada tartışılmaya başlanmıştır. Ancak iktisadi açıdan Müslümanların çağın sorunlarına kendi değer dünyalarından çözüm arayışları sadece son dönemle sınırlı olmayıp daha erken dönemlerden itibaren vuku bulmuş, önemli sistem ve teoriler geliştirilmiştir. Bununla beraber günümüzde İslam iktisadının önünde duran sorunların başında mevcut iktisadi sistemler içerisinde böyle bir sistemin uygulanabilirliğine yönelik inancın zayıf olması gelmektedir. İslam'ın iktisadi bakışını anlamak Kur'an ve Sünnet ışığında değerlendirmekle mümkündür.

İslam toplumunda bütün ahlaki kurallar ve düzenlemelerin esası *sosyal adalet* kavramıdır. Kur'an'daki bütün iktisadi kurallar sosyal adalet ilkesi ile bağlantılıdır. Bu bağlamda Kur'an, emeğe ve çalışmaya önem veren bir bakış açısına sahiptir. Dünya malını; kibir, gurur ve tahakküm aracı olarak kullanılmadığı sürece hoşgörü ile karşılar. Bu açıdan Kur'an, İslam'ın ekonomik anlayışını yansıtan üç mevzuya dikkat çeker. Bunlardan birincisi olan zekât, Tevbe Suresi'nin 60. ayetinde belirtildiği üzere ilgili yerlere harcanmak üzere sadece gelirden değil, aynı zamanda servetten de alınan vergidir. Kur'an'ın dikkat çektiği ikinci mevzu ise ribânın (faiz) yasaklanmasıdır. İslam'a göre para, kendi başına herhangi bir değer kazandırmaz. Bunun yerine yatırıma, üretime ve haklı bir kazanca dayalı reel bir ekonomi hedefler. Çünkü faiz, üretimin ve istihdamın artması noktasında bir engel olup, milli gelirin azalmasında da büyük bir etkidir. Kur'an'ın dikkat çektiği üçüncü husus ise miras hukukuyla özel mülkiyeti tanımakla beraber, servetin belli kimselerin ellerinde tekel oluşturmasını engellemektir.

İslam iktisadı, insanı merkeze alan, insanlığın yararına ve belirlenen temel ilkelere aykırı olmayan her türlü modele sıcak bakar. Bu bağlamda Müslümanlar, içinde yaşadıkları toplumun ihtiyaçlarını da dikkate alarak zamana ve mekâna göre yeni müesseseler ve sistemler inşa edebilirler. Bu bakımdan İslam iktisadı, zaman ve mekân üstü bir anlayışla belli bir çağ, kültür, coğrafya ve ideolojinin sınırlarına hapsedilemeyecek kadar geniş bir bakış açısı sunar.

Bu sayımızda; *İslam Ekonomisinde Temel İlkeler, Ribânın Tarifi Konusunda Yeni Bir Yaklaşım Önerisi, Katılım Hesabı Kârının Dağıtımı ve Fikhî Değerlendirmesi, Türkiye'de Katılım Sigortacılığı Literatürü, İbn Haldun'un İktisadi Kalkınma Anlayışını İnşa Eden İktisadi Faktörler, Klasik Fıkıh Literatüründe Fazlalık Ribâsı Bağlamında Altın İşçiliği ve Günümüz Altın Mübadelelerine Yansımaları* gibi konuyu farklı boyutlardan ele alan çalışmalara yer verdik. Ayrıca *İslam Vergi Hukukunun Ortaya Çıkışı* isimli

çalışmasıyla tanınan alanın duayen ismi Prof. Dr. Salih Tuğ hocamızla İslam iktisadı üzerine gerçekleştirdiğimiz bir söyleşiye de yer verdik. İslam iktisadı sayımızın bu yöndeki çalışmalara katkı sunmasını temenni ederim. Son olarak *İlahiyat Akademi Dergisi*'nin yayınlanması ve okuyucuyla buluşmasına imkân sağlayan Prof. Dr. Şehmus DEMİR'e, emeği geçen başta yayın kurulundaki teknik ekibe, makaleleriyle katkı sağlayan değerli akademisyenlere, görev alan hakemlerimize şükranlarımı sunuyorum.

Dr. Öğr. Üyesi İsmail YILMAZ
Gaziantep Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
İlahiyat Akademi Sayı Editörü